

Tark naine

väärrib ülivõ

▶ Estonia uus ooper vaimustab mängulisuse ja lavapildiga

Heili Vaus-Tamm
muusikakriitik

OOPER ▶ Estonias reedel esitendunud koomiline ooper "Tark naine" mõjus vaimukalt, leidlikult ja kaasaegselt, justkui plastülikond tolmunud ajalookostüümide vahel.

Uuslavastus kõrgub üle teiste Estonia kavas olevate ooperite mängulisuse ja lavapildiga. Seal näeb keisrit video vahendusel alamatega suhtlemas ja lavaseina sõbralikke graffiteid meenutavate kirjadega "Usk Armastus Tõde Õigus".

Idamaa õigluse-teemalise muinasjutu muudavad eestimaiseks piibli ja Tammsaare märksõnad laval oleva pooliku ehituse seinal. Lavastaja Neeme Kuninga ühiskonnarävi on tema töödes ennegi tunda olnud, aga "Tark naine" ületab eelnevad katsetused igati.

Traditsioonilised ajalootruud lavastused ei kao kuhugi, aga et näidata end arene misvõimelise ja loomingulise teatrina, oli Estonial vaja just sellist lavastust.

LÄTLASTELE ALLA EI JÄÄ. "Tark naine" ei jää sugugi alla novembris Tallinnas nähtud lätlaste kaasaegse ooperiteatri hiilgavale näitele "Sevilla habemeajaja". Kuigi vahendid on palju kitsamad, on tulemus isegi täiuslikum.

"Habemeajajas" on rokokooegne suur süžee 20. sajandisse toodud, "Targas naises" piiratakse lihtsa Grimmi muinasjutuga. Talupoja tark tütar saab nutikuse eest keisri naiseks, ent vahelesegamise eest isanda otustesse pagendatakse ta kuningakojast. Kõige hinnalisema asjana viib ta kodutallu kaasa isanda enda.

Muinasjutt oli lavale toodud mänguliselt, ent seejuures ei jää

Hetk enne prügimäele suundumist: Keiser (Väino Puura) neelab uinutavat jooki, misjärel naine ta oma koju kaasa viib.

FOTO: MARKO MUMM

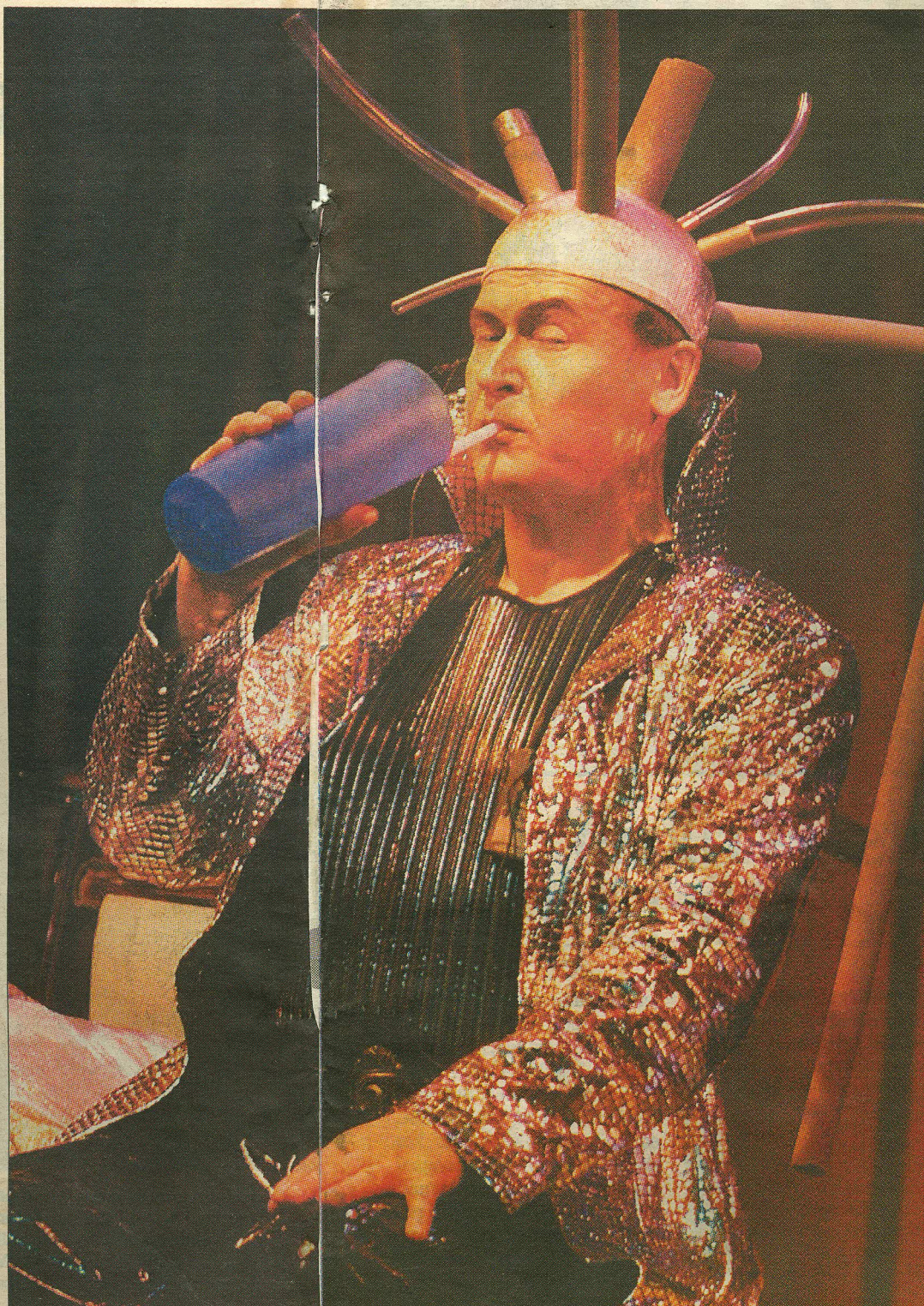
nud tunnet, nagu tahetaks iga hinna eest pulli teha. Kui lätlaste suursaavutuses kippus tege-

vuse virvarr muusika kuulamist isegi segama, siis Estonia ooperis oli lavastaja enesekindlam, ta

lasi tegelastel rahulikult laulda. Paigas oli ka kaasaegse muusikateatri põhikriteerium, mille

naine

väärrib ülivõrdeid

Hetk enne prügimäele suundumist: Keiser (Väino Puura) neelab uinutavat jooki, misjärel naine ta oma koju kaasa viib.

FOTO: MARKO MUMM

nud tunnet, nagu tahetaks iga hinna eest pulli teha. Kui lätlaste suursaavutuses kippus tege-

vuse virvarr muusika kuulamist isegi segama, siis Estonia ooperis oli lavastaja enesekindlam, ta

lasi tegelastel rahulikult laulda. Paigas oli ka kaasaegse muusikateatri põhikriteerium, mille

OOPER

TARK NAINE

Carl Orff

Dirigent: Aivo Välja

Lavastaja: Neeme Kuningas

Kunstnik: Hardi Volmer

Osades: Väino Puura, Heli Veskus, Teo Maiste, Urmas Põldma, Mart Laur, Mart Madiste, Alar Haak, Priit Volmer, Alar Pintsaar

Estonia orkester

Esietendus: 14. detsembril Estonias

järgi ei tohi lavastuslik tingel-tangel minna vastuollu muusika-ga.

Igasugustes kuningakoja lugu-des tõuseb tavaliselt peategelaseks just narr. Nii sai ka "Tarka naine" tegevust kommenteeriv irooniline hulkuritekolmik publiku lemmikuks. Kord esitasid hulkurid oma teksti publiku pea kohal pimedast loožist, siis kõitega mööda seina mitme meetri kõrgusele ronides, seejärel publiku seas veini juues ja kitsukesel orkestritarjääril turnides.

Hea leid oli seegi, et tänapäeva hulkurid/juhusteotsijad frakis ringi liiguvad. Kolmikust armsaim tundus Alar Haagi osalahendus.

ANSAMBLIOOPER. "Tark naine" on ansambliooper, kus paljudel tegelastel on võrdset suur osa. Eredamalt jäid meelde Väino Puura koomikusoon, Heli Ves-kuse võimekas vokaal ja Urmas Põldma kaunitl pehme hääl.

Tõelist ansamblitööd näitasid ka dirigent, lavastaja ja kunstnik. Helilooja Orffi muusika olulisimat komponenti – rütmikat – oli nii lavalises liikumises, orkestri uhketes puhkpilliansamblites kui ka tegelaste laulus ja kõnes. Samasse väravasse oli suunatud kunstniku plastikust ja elektroonikast prügimäemaailm.

Kuna Eesti publikut on hoitud traditsioonilise teatri peal, siis braavo-hüüdeid ei kostnud. Ei hakanud minagi oma nõrka häälekest vaevama. Korruptan selle hoopis Eesti Päevalehe tiraažiga – ja saab ühe võimsa braavo küll.